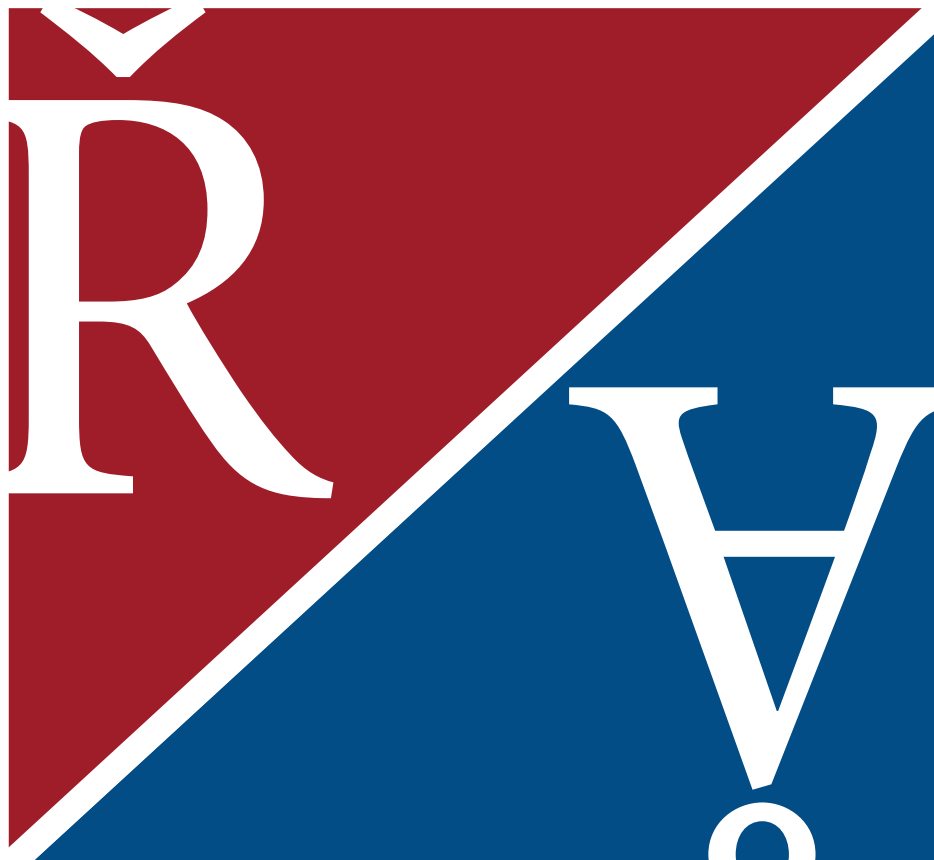

Skandinávský dům
Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Česko-severské literární vztahy

14 . prosince 2016

Konferenci pořádají:

Skandinávský dům, z. s.

Oddělení skandinavistiky, Ústav germánských studií FF UK v Praze

Oddělení finských studií, Ústav germánských studií FF UK v Praze

Konference Česko-severské literární vztahy se koná v rámci projektu Skandinávského domu Severská literatura v srdci Evropy 2016, který podpořilo Ministerstvo kultury ČR a Magistrát hl. m. Prahy, a projektu #ReadNordic, na kterém se podílejí velvyslanectví Dánska, Finska, Norska a Švédska v Praze.

Welcome speeches by the Nordic Ambassadors in Prague:

H. E. Christian Hoppe, Ambassador of Denmark

H. E. Helena Tuuri, Ambassador of Finland

H. E. Siri Ellen Sletner, Ambassador of Norway

H. E. Viktoria Li, Ambassador of Sweden

Introductory paper by **prof. Mgr. Martin Humpál, Ph.D.:**
A Minihistory of the Czech Reception of Nordic Literature

Konferenci moderují:

Mgr. Helena Březinová, Ph.D.

Mgr. Jitka Jindřišková

Přítel, či nepřítel? Český překlad a recepce švédské literatury v letech 1948–1989

Mgr. Marie Voslářová

4

Výběr zahraničních textů, které se k českým čtenářům dostávaly prostřednictvím překladů v letech 1948–1989, výrazně ovlivňovala československá kulturní politika. Pokusím se odpovědět na otázky, jak se v průběhu tohoto období proměňovala, jak se její vliv projevoval v případě švédské literatury a nakolik do výběru vydávaných titulů zasahovaly konkrétní překladatelské osobnosti.

V příspěvku bude zmíněn radikální zlom v letech 1948–50, kdy došlo k zániku celé řady nakladatelství a překlady ze švédštiny takřka ze dne na den přestaly vycházet, dále postupné uvolňování poměrů vrcholící pražským jarem, po němž však opět následovalo období restrikcí. Příspěvek se dotkne i tématu cenzury a autocenzury; zastaví se u žánrového složení vydávaných knih a u masové popularity některých titulů. Zmíněny budou také texty, které nebylo možné vydat oficiálně, ale pro překladatele měly takový význam, že se je rozhodli šířit samizdatem.

Finskošvédská literatura v českých překladech

Mgr. Jan Dlask, Ph.D.

5

Tzv. finskošvédská literatura jako literatura švédskojazyčné menšiny na území Finska časově navazuje na významnou tradici finské švédskojazyčné klasiky 19. století. Jako literatura menšinová vznikla na počátku 20. století (1898, resp. 1906) a je též překládána do češtiny a vydávána českými nakladateli. Tento víceméně přehledový příspěvek podá referát o těchto překladech, výběrově o jejich přijetí a rovněž o vnějších faktorech, které vydávání této menšinové literatury v českých zemích ovlivňovaly a ovlivňují (především faktory politické). V závěru se též zamyslí nad podobou (a nedostatky) souboru děl, který tvoří jakýsi pomyslný českojazyčný kánon finskošvédské literatury. Příspěvek bude sledovat české vydávání finskošvédské literatury jednak chronologicky (po autorských subjektech, případně literárněhistorických směrech), jednak z perspektivy vzdáleně připomínající koncepci literárního pole francouzského sociologa Pierra Bourdieua (díla k vydávání jsou vybírána z určitého prostoru možností, jenž je rovněž určován jejich žánrem, který též podmiňuje jejich ekonomickou výnosnost).

FÁROVÁ, Lenka. *Finská literatura v českých zemích*. Praha, 1993. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Fakulta filozofická.

FÁROVÁ, Lenka; KULKKI-NIEMINEN, Auli. *Švejk tekee toisin: suomalais-tšekkiläiset kirjallisuussuhteet*. Tampere: Tampereen yliopisto, 1996.

ŠVEC, Michal; SNOPEK, Lukáš, eds. *Suomi a my*. Moravská Třebová: Aegyptus, 2007.

HARTLOVÁ, Dagmar, ed. *Slovník severských spisovatelů*. Praha: Libri, 1998, resp. 2004.

HUMPÁL, Martin; KADEČKOVÁ, Helena; PARENTE-ČAPKOVÁ, Viola, eds. *Moderní skandinávské literatury*. Praha: Karolinum, 2006, resp. 2013.

Recepce „arktické“ (zejména grónské) literatury a literatury o Arktidě v českých zemích

6

PhDr. Ing. Zdeněk Lyčka

Príspevek se zaměřuje hlavně na Grónsko a z časových důvodů vynechává Laponsko a Island. Stručně informuje o původní české literatuře z arktické oblasti i o existujících překladech „arktických“ autorů do češtiny včetně jejich přijetí českými čtenáři: Za Masaryka i za komunistů byl o arktická témata velký zájem, o čemž svědčí opakovaná vydání nejpobulárnějších titulů, rychlá reakce na bestsellery – okamžitý překlad a vydání v češtině, v letech 1948–89 masové náklady vydávaných knih. V poslední době lze vysledovat obnovený zájem některých nakladatelství o starší české tituly z arktické oblasti, a to jak překlady, tak původní literaturu. Další část příspěvku se zaměřuje na důležitou doprovodnou roli původních, nebo nových, ale originálně pojatých ilustrací v překladové literatuře. Závěrem jsou nastíněny obrysy připravované edice „Polární záře“ v nakladatelství Argo včetně předběžného seznamu titulů, které by se měly začít vydávat. Jsou taky zmíněny knihy, o jejichž vydání má zájem nakladatelství Meander.

RASMUSSEN, Knud. *Grónské mýty a pověsti*. Praha: Argo, 1998, 2007.

ÁRON Z HŮRKY. *O Igimarasussukovi, který jedl své ženy*. Praha: Argo, 2016.

QVIGSTAD, Just Knud. *O muži, který si koupil svědění*. Praha: Argo, 2008.

GAMMELGAARD, Karen. *Dánsko-česká bibliografie (krásné literatury)*. Århus: Slavisk Institut, 1988.

Severská literatura v českých překladech. Praha: Městská knihovna, 1969.

Databáze knih [online]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz>

Pozdní život staroseverské bohyně mládí

PhDr. Jiří Starý, Ph.D.

7

Tématem příspěvku budou proměny severské bohyně Iðunn, od řídkých zmínek ve staroseverské literatuře až po její klíčovou roli v pracích romantické epochy a pozdějších dobách. Co vedlo tvůrce velkých jmen (Friedrich Gottlieb Klopstock, Johann Gottfried Herder, Annette von Droste-Hülshoff, Karel Hynek Mácha, Svatopluk Čech), že právě z této nijak výrazné figury staroseverského panteonu vytvořili téma svých děl?

Kromě poukazu na jednu možnou předlohu Máchovy Idúny se přednáška bude věnovat i obecnějším problémům recepce staroseverských mýtů v novodobé české literatuře: jak probíhalo přebírání motivů a témat z místně, časově a hlavně kulturně vzdálené staroseverské epochy? Jak mohl podobný pokus uspět? A uspěl vůbec?

- KLOPSTOCK, Friedrich Gottlieb. Auf meine Freunde (1747). In: KLOPSTOCK, Friedrich Gottlieb. *Oden*. Stuttgart: Philipp Reclam jun., 1994.
- KLOPSTOCK, Friedrich Gottlieb. Wingolf (1767). In: KLOPSTOCK, Friedrich Gottlieb. *Oden*. Stuttgart: Philipp Reclam jun., 1994.
- GERSTENBERG, Heinrich Wilhelm von. Iduna (1767). In: GERSTENBERG, Heinrich Wilhelm von. *Vermischte Schriften*. Altona: Hammerich, 1815.
- HERDER, Johann Gottfried. Iduna oder der Apfel der Verjüngung (1796). In: HERDER, Johann Gottfried. *Gesammelte Abhandlungen, Aufsätze, Beurtheilungen und Vorreden aus der Weimarer Zeit*. Band 17. Berlin: G. Hempel, 1879.
- GOLDMANN, Georg August Friedrich; DROSTE-HÜLSHOFF, Annette von. Iduna (1809/1820?). In: DROSTE-HÜLSHOFF, Annette von. *Historisch-kritische Ausgabe, XIII*. 1 (Musikalien 1: Text). Tübingen: Niemeyer, 1986.
- MÁCHA, Karel Hynek. Idúna (1832). In: MÁCHA, Karel Hynek. *Máj a jiné básně a prózy*. Praha: Mladá fronta, 1986.
- ČECH, Svatopluk. Pan Bolehlav a jeho svět (1871). In: ČECH, Svatopluk. *Sebrané spisy*. Praha: F. Topič, 1903–1912.

Hegerův překlad staroislandských ság

Mgr. David Šimeček

8

Příspěvek se věnuje českému překladu staroislandských ság, jehož autorem je Ladislav Heger. Cílem příspěvku je představit Hegerův překladatelský přístup, v němž je v některých ohledech patrná snaha přiblížit text současnému čtenáři, což se pokusíme ilustrovat na několika specifických příkladech jak z prózy, tak z poetických pasáží. Původní překlad ság se zároveň pokusíme srovnat s revidovaným vydáním z roku 2015 a poukázat na hlavní změny, jež revize přinesla.

Staroislandské ságy. Praha: SNKLU, 1965.

Staroislandské ságy. 2. rev. vyd. Praha: Garamond, 2015.

Brennu-Njáls saga. Ed. Finnur JÓNSSON. Halle: Niemeyer, 1908.

Gísla saga Súrssonar. Ed. Finnur JÓNSSON. Halle: Niemeyer, 1903.

Staroseverská a islandská vlastní jména v českých překladech

Mgr. Marie Novotná

Na otázku, jak zacházet s vlastními jmény, při své práci naráží každý překladatel. Tento příspěvek má za cíl stručně zmapovat, jak čeští překladatelé ze staroseverštiny a z moderní islandštiny tento problém řešili, a představit návrh pravidel pro zacházení se staroseverskými vlastními jmény v českých překladech. Mezi hlavní otázky, vyplývající z gramatické struktury původního a cílového jazyka, patří zacházení s nominativními koncovkami či s kmenovými vokály podléhajícími umlautu. Hledáme-li, jakou formu vlastního či místního jména použijeme jako základ pro české skloňování, může systematické vyčíslení problémů a pozitiv i negativ jednotlivých řešení přispět ke strukturované diskuzi a snad i k jednodušší překladatelské praxi.

NOVOTNÁ, Marie. Adaptation of foreign words into Czech: the case of Icelandic proper names. *Orð og tunga*. 2016, 18. S. 111–129.

NOVOTNÁ, Marie; STARÝ, Jiří. Rendering Old Norse Nouns and Names in Translation into West-Slavic Languages. *Scripta Islandica*. 2014, 65. S. 213–236.

ZEMAN, Jiří. *Výslovnost a skloňování cizích osobních jmen v češtině*. 2., Severská osobní jména. Hradec Králové: Gaudeamus, 2000.

Milada Blekastad. Slovníkové heslo

Mgr. Karolína Stehlíková, Ph.D.

Mgr. Eva Spira

10

Prvního července 2017 uplyne 100 let od narození Milady Blekastad (roz. Topičové) (1917–2003), významné české komenioložky, překladatelky, spisovatelky a vysokoškolské pedagožky, která podstatnou část svého života strávila v Norsku.

Snad největší význam Milady Blekastad spočívá ve zprostředkování kulturních a osobních kontaktů mezi Norskem a českými zeměmi. V jejím překladu vyšla v češtině díla Ingeho Krokanna či Tarjeie Vesaase. Do norštiny přeložila Milada Blekastad české pohádky, ale i díla významných moderních českých spisovatelů, jako jsou Karel Čapek, Ivan Klíma, Milan Kundera, Václav Havel či Ludvík Vaculík. Norům též představila českého nositele Nobelovy ceny Jaroslava Seiferta. Neveřejně podporovala český kulturní disent a udržovala kontakty s významnými osobnostmi nejen v českých zemích, ale i v exilu. Zasloužila se o rozvoj světové komeniologie a dlouhodobě též působila na Univerzitě v Oslu, kde ovlivnila nejen mnoho norských slavistů, ale také literárních vědců a překladatelů.

Příspěvek Milada Blekastad. Slovníkové heslo chce upozornit na různé tváře výrazné české osobnosti, která po většinu svého života působila jako nenápadný most mezi českým a norským kulturním prostorem, a načrtnout perspektivy příštího bádání.

GAMMELGAARD, Karen. Milada Blekastad in memoriam. In: *Scando-Slavica*. 2004, Tomus 50.

URBÁNEK, Vladimír. Bibliografie prací Milady Blekastadové o Janu Amosu Komenském. In: *Studia Comeniana et historica*. 1997, 27.

Norsk biografisk leksikon [online]. Dostupné z: <http://nbl.sn1.no>

Nadační fond Františka Topiče [online]. Dostupné z: <http://frantisektopic.cz>

Literární recepce díla Karla Čapka ve Švédsku

Terezie Dynybylová, B.A.

11

Příspěvek podává stručný rozbor recepce Čapkova díla ve 20. a 30. letech 20. století ve Švédsku. V úvodu bude krátce nastíněno šíření Čapkova díla ve Švédsku a první zmínky o tomto českém autorovi. Stěžejní částí je přehled recenzí na Čapkovy knihy, názory švédských literárních kritiků – jednotlivá Čapkova díla skýtají různé pohledy a různá chápání švédské kritiky. Jelikož byl Čapek vícekrát neúspěšně nominován na Nobelovu cenu za literaturu, kterou udílí Švédská akademie, jsou dalším zásadním pramenem rozboru a zdůvodnění Nobelova komitétu zveřejněná v roce 2001. V neposlední řadě bude zmíněno několik označení (pocházejících z recenzí), kterými byl Čapek přibližován švédskému publiku.

Základními a zásadními zdroji jsou novinové a časopisové recenze a jiné články (především z Svenska Dagbladet, Aftonbladet, Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning, Dagens Nyheter).

BURIÁNEK, František. *Karel Čapek*. Praha: Československý spisovatel, 1988.

KLAUBEROVÁ, Olga. Karel Čapek a Nobelova cena. *Zpravodaj Společnosti bratří Čapků*. 2003, 42. S. 45–50.

Nobelpriset i litteratur: nomineringar och utlåtanden. Stockholm: Svenska Akademien, 2001.

Udělení Nobelovy ceny Jaroslavu Seifertovi

Mgr. Miloslava Slavičková, FD

12

Příspěvek přiblíží okolnosti kolem rozhodnutí udělit Nobelovu cenu Jaroslavu Seifertovi, dílo Jaroslava Seiferta ve švédštině a švédské publikace o jeho tvorbě, reakce švédského tisku na udělení ceny, recepce jeho díla i tajnou “kulturní zprávu” pracovníka tehdejší české rozvědky.

Ve Švédsku je vyhlášení a předávání Nobelovy ceny za literaturu jednou z největších událostí roku. Nobelův komitét provádí výběr laureáta Nobelovy ceny za literaturu v úplné tajnosti a mlčením je vázáno i osmnáct „nesmrtelných“ členů pléna Švédské akademie, kteří výběr schvalují. Jmenování Jaroslava Seiferta vyhlášené 11. října 1984 bylo proto naprostým překvapením. Švédská média se vyrovnala se ctí s úkolem referovat o básníkovi, z jehož tvorby byl ve švédštině k dispozici pouhý zlomek. Hodnocení, jak v příspěvku uslyšíme, byla většinou velmi kladná; vyskytla se však kritika Nobelova komitétu za výběr zcela neznámého autora a zejména úvahy, zda výběr nebyl motivován politicky. Veskrze kladné pak byly recenze Seifertova díla vydaného po udělení Nobelovy ceny.

Švédský dobový tisk; švédské publikace o Jaroslavu Seifertovi.

GYLLENSTEN, Lars. *Minnen, bara minnen*. Stockholm: Bonniers, 2000.

MICHL, Josef B. *Laureatus laureata. Laureáti Nobelovy ceny za literaturu 1901–1994*.

Třebíč: Arca JiMfa, 1995.

České prozaické adaptace kalevalských mýtů v první polovině 20. století

Mgr. Michal Švec

Finský národní epos *Kalevala* byl do češtiny celý přeložen spisovatelem Josefem Holečkem již v letech 1894–95. Vedle Holečkova přebásnění (dostupném do druhého vydání roku 1953 jen v nevelkém nákladu) se ale čeští čtenáři v první polovině 20. století měli možnost se světem karelofinských mýtů seznamovat také prostřednictvím prozaických adaptací určených primárně „mládeži“. Některé vznikly překladem převyprávění ruských, jiné jako autorská adaptace Holečkova překladu i jiných jazykových verzí.

Příspěvek stručně představí jednotlivé české prozaické verze a na komparativní sondě zaměřené na text XVI. zpěvu *Kalevaly* (Väinämöinen v říši mrtvých) ukáže, jakým způsobem k adaptaci přistupovali čeští autoři a v jaké pozměněné podobě se původní text, potažmo fikční svět karelofinské mytologie, dostával k českým čtenářům.

GRANSTREM, Eduard. *Kalevala. Národní epos finské*. Přel. Bořivoj PRUSÍK. Praha: Jos. R. Vilímek, 1908.

JENNE, Antonín. *Kalevala. Finská pověst*. In: JENNE, Antonín. *Z temnoty věků*. Praha: Vesmír, 1927. S. 44–101.

HONZL, Josef [pseud. Bohuslava ČEPELÁKA]. *Severské báje a pověsti (Kalevala)*. Červený Kostelec: Josef Doležal, 1941.

ČEPELÁK, Bohuslav. *Severské báje a pověsti*. Brno: Zdeněk Janoušek, 1946.

ČERMÁK, Jan. *Kalevala Eliase Lönnrota a Josefa Holečka v moderní kritické perspektivě*. Praha: Academia, 2014.

HUTCHEON, Linda. *A Theory of Adaptation*. Second Edition. London and New York: Routledge, 2013.

České překlady H. Ch. Andersena v období 1948–1989

Mgr. Anna Koláčková

Překladatelé literárních děl i nakladatelští redaktoři bývají často ovlivněni dobovými a kulturními normami. V období 1948–89 měla na literaturu značný vliv také komunistická ideologie a politická situace. Řada literárních děl, dětskou literaturu nevyjímaje, procházela tehdy cenzurou či byla alespoň opatřována tzv. zaštiťujícími doslovy. Jak ukázala analýza v rámci diplomové práce „Pohádky Hanse Christiana Andersena v českých překladech (se zaměřením na období 1948–1989)“, výjimkou nebyly ani Andersenovy pohádky. V rámci analýzy byly zkoumány tři nejrozsáhlejší výběry – *Pohádky a povídky* (1953) v překladu J. Raka a kol., *Pohádky* (1957) v překladu G. Pallase a *Sněhová královna* (1979) v překladu B. Köllnové-Ehrmannové. V rámci prezentace na konferenci budou tyto výběry blíže představeny, včetně konkrétních ukázek cenzury a vlivu dobových a kulturních norem na překlad vybraných pohádek.

ANDERSEN, Hans Christian. *Pohádky*. Přel. Gustav PALLAS. Praha: SNDK, 1957.

ANDERSEN, Hans Christian. *Pohádky a povídky*. Sv. 1. Přel. Oldřich LIŠKA; Jan RAK; Jiřina VRTIŠOVÁ. Praha: SNKLHU, 1953.

ANDERSEN, Hans Christian. *Sněhová královna*. Přel. Božena KÖLLNOVÁ-EHRMANN-
OVÁ. Praha: Albatros, 1979.

KOLÁČKOVÁ, Anna. *Pohádky Hanse Christiana Andersena v českých překladech (se zaměřením na období 1948–1989)*. Praha, 2015. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Fakulta filozofická.

POKORN, Nike K. *Post-Socialist Translation Practices: Ideological Struggle in Children's Literature*. Philadelphia: John Benjamins, 2012.

Archiv bezpečnostních složek, Praha. Oddělení archivních fondů Federálního ministerstva vnitra („Archiv MV“), fond Hlavní správy tiskového dohledu (HSTD), signatury 318-103-2 a 318-103-4.

Czech comics in Norway and Norwegian comics in the Czech Republic

Kristian Hellesund

15

Compared to the output of Japan, France and the United States, there are few comics made in the Czech Republic and Norway. At the same time, there are some gems made by Czech and Norwegian artists, and some works are interesting at an international level.

When publishers choose which comics to translate, they usually decide to release comics from the big comics nations. Still, some comics from smaller countries are released now and then, and in my lecture I want to take a look at Czech comics published in Norway and Norwegian comics published in the Czech Republic. Among the Czech artists published in Norway are Kája Saudek, Jiří Lapáček, Lucie Lomová, Tomáš Prokúpek and Štěpánka Jislová. Norwegian artists known in the Czech Republic are for instance Jason, Steffen Kverneland and Lene Ask.

In some instances these comics have been published in connection to comics festivals in both Norway and the Czech Republic. The lecture will therefore also look at presentations of Norwegian artists at Czech comics festivals and vice versa.

Sirius #1-4

Bobla #150-151

„Detektiv Dranges mysterier“

Serienett [online]. <http://serienett.no>

Quasifinská literatura v Čechách

Mgr. Michal Kovář, Ph.D.

16

Literatura, která v určitých konkrétních společenských či politických vztazích převrací perspektivu, je celkem běžná. Účelem převrácení perspektivy může být třeba též snaha druhému pomoci, anebo ho přemoci. Prvním příkladem z mezietnických vztahů je třeba Friisova *Laila* či Longfellowův *Hiawatha*, druhým, jak se zdá, knihy sovětského ruského spisovatele Elmara Grina. Grin se sice netváří, že je Fin, přesto hlas Finů (a Estonců) přebírá a překrucuje jej. Jsou však tací, kteří se jako Fini dokonce i tváří, například tajemný Sickor Siganpää(n). Je možné zjistit jejich úmysly? A jakým způsobem jejich hlasy znějí v kontextu české překladové literatury?

GRIN, Elmar. *Vítr z jihu*. Praha: Máj, 1948.

SIGANPÄÄN, Sickor. Číhající hora. *Lidové noviny*. 1942, 50(437), s. 1–2.

SIGANPÄÄ, Sickor. Attaluu, lovec medvědů. *Lidové noviny*. 1943, 51(318), s. 1–2.

SIGANPÄÄN, Sickor. Závod se smrtí. *Lidové noviny*. 1944, 52(4), s. 1–2.

Lustig a ti druzí – identita postav v Saarikoskiho próze *Aika Prahassa*

Mgr. Lenka Fárová, Ph.D.

17

Finský básník, prozaik a překladatel Pentti Saarikoski (1937–1983) pobýval na přelomu let 1966 a 1967 dva měsíce v Praze. Během pobytu vznikl soubor autobiograficko-dokumentárních zápisků, z nichž Saarikoski na jaře 1967 sestavil prózu nazvanou *Aika Prahassa* (Čas v Praze). Jakkoliv v jejím názvu figuruje název města, sebezpytující Saarikoski se v díle noří spíše do vzpomínek na dětství, vymezuje se vůči rodičům, manželkám i Finsku a v Praze si všímá spíše jejích obyvatel než města samotného. Jak tyto postavy ve své próze popisuje, kolik o nich prozrazuje a co zamlčuje? A nakolik se v tomto ohledu autentické deníkové záznamy, které vyšly posmrtně (Saarikoski 1998), liší od autorem stylizovaného textu vydaného knižně v roce 1967?

SAARIKOSKI, Pentti. *Aika Prahassa*. Helsinki: Otava, 1967.

SAARIKOSKI, Pentti. *Prahan päiväkirjat*. Ed. Pekka TARKKA. Helsinki: Otava, 1998.

TARKKA, Pekka. *Pentti Saarikoski II: vuodet 1964–1983*. Helsinki: Otava, 2003.

Škodovky, zetory a sauna: Obraz Finska v textech Jaroslava Rudiše

Mgr. Ema Stašová

Jeden z nejnápadnějších a nepřekladanějších současných českých autorů Jaroslav Rudiš (1972) své texty rád zasazuje do prostředí Sudet a Německa, oblíbil si však také Finsko. O finské národní povaze a zvycích píše v povídkách *Z Finska: Sauna, sobi a léto na polárním kruhu* (2016) a *Ženské dávno nejsou, co bývaly aneb Příběhy století z finské sauny* (2011), které publikoval v tisku a na svém blogu. Do Laponska pak zasadil děj divadelní hry *Léto v Laponsku* (2005), jejímž je spoluautorem spolu s Petrem Pýchou. Hlavní město Finska se také dostalo do názvu jednoho z Rudišových románů, *Konec punku v Helsinkách* (2010). Helsinky zde figurují jako název baru v jakémsi německém městě na Labi, kterým kdysi projížděl Karel IV. a dnes se jím prohánějí české tramvaje. Také Rudišovo Finsko je plné českých propriet: škodovek, zetorů a dalších. Příspěvek se zaměří na jejich rozbor. Sledovat bude také Rudišův obraz finské povahy a dějin i českých specifik finskýma očima.

RUDIŠ, Jaroslav. *Ženské dávno nejsou, co bývaly aneb Příběhy století z finské sauny. Osobní blog Jaroslava Rudiše* [online]. Dostupné z: <http://rudis.cz/zenske-davno-nejsou-co-byvaly-aneb-pribehy-stoleti-z-finske-sauny/>

RUDIŠ, Jaroslav; PÝCHA, Petr. *Léto v Laponsku: divadelní roadstory o dlouhé cestě na sever*. Praha: Labyrint, 2006.

RUDIŠ, Jaroslav. *Konec punku v Helsinkách*. Praha: Labyrint, 2010.

RUDIŠ, Jaroslav. *Z Finska: Sauna, sobi a léto na polárním kruhu*. *MF Dnes*. 2016, 28. 5.

HUGGAN, Graham. *Extreme Pursuits Travel/Writing in an Age of Globalization*. [Online-Ausg.]. Ann Arbor: University of Michigan Press, 2012.

KASSIS, Dimitrios. *Representations of the North in Victorian Travel Literature*. Newcastle upon Tyne, England: Cambridge Scholars Publishing, 2015.

ADAMS, Percy G. *Travel Literature and the Evolution of the Novel*. Lexington, Ky.: University Press of Kentucky, c1983.

Moravský historik Beda Dudík a jeho deník ze Švédska z roku 1851

doc. PhDr. Zdeněk Hojda, CSc.

Rajhradský benediktin, moravský historik a spisovatel a rovněž rakouský diplomat, to vše jsou role, které patří ke jménu Bedy Dudíka (1815–1890). V roce 1851 jej vyslal Moravský zemský výbor do Švédska, kde měl pátrat po českých rukopisech ukořistěných Švédy na Moravě na konci třicetileté války. Navázal tak na cestu Josefa Dobrovského podniknutou roku 1792. Do Švédska přijel 30. května a opustil je 30. září, strávil tedy v zemi plně čtyři měsíce. Svědectví o Dudíkově cestě podává nejen jeho rozsáhlá vědecká zpráva, kterou publikoval rok po svém návratu, ale také jeho deníkové zápisky a korespondence s hrabětem Lichnovským. Tyto poznámky ukazují i společenskou stránku Dudíkova pobytu, například jeho setkávání s královskou rodinou Oskara I. Dudík rovněž pilně cestoval a byť hlavní cíl jeho cesty, tedy vyhledávání bohemik, určoval i jeho itinerář, zjišťujeme z deníku, že se zajímal i o přírodní zajímavosti či o historii dolování (Sala, Falun).

MAHEL, Richard. *Beda Dudík (1815–1890): Život a dílo rajhradského benediktina a moravského zemského historika ve světle jeho osobní pozůstalosti*. Praha: Národní archiv, 2015.

TOMÁŠKOVÁ, Ema. Historik a jeho pes aneb Neznámá tvář Bedy Dudíka. In: *Jedinec a evropská společnost od středověku do 19. století*. Olomouc: FF UP, 2014. S. 331–344.

RYŠAVÁ, Eva. Historik Beda Dudík ve světle rodinné korespondence a vzpomínek. In: *Sborník Národního muzea v Praze. Řada C – Literární historie*. 2012, 57(1–2). S. 75–81.

DUDÍK, Beda. *Forschungen in Schweden für Mährens Geschichte*. Brünn: Winiker, 1852.

Rukopisy královédvorský a zelenohorský a jejich vnímání ve Finsku v průběhu 19. a počátku 20. století

20

Mgr. Tomáš Masař, Ph.D.

V průběhu 19. století došlo jak ve Finsku, tak v Českých zemích k rozvoji národních hnutí, mezi nimiž můžeme najít velké množství podobností a analogií. Těto skutečnosti si všímali již soudobí autoři a vedoucí osobnosti obou národů. Jak Finové, tak Češi v průběhu svých národních obrození tyto vzájemné podobnosti objevovali a porovnávali s vlastním postavením a situací. Jedním z hlavních cílů obou národů byla především snaha rozvíjet národní kulturu, jazyk a literaturu. A právě v tomto ohledu hrály klíčovou roli na jedné straně finský národní epos *Kalevala* a na straně druhé český *Rukopis královédvorský* a *Rukopis zelenohorský*. Velký význam těchto děl pak poměrně brzo vedl u obou národů k jejich vzájemnému srovnávání a reflexi v soudobých periodikách a monografiích. Z ohlasů na české rukopisy, které se ve Finsku objevovaly v průběhu 19. a na počátku 20. století, si pak můžeme udělat zajímavý obrázek, jak Finové vnímali celé české národní obrození.

COLLAN, Karl. *Königinhofer- och Grünberger Handskriften. Från fornböhmiskan öfversatta, jemte litterärhistorisk inledning och upplysande noter*. Helsingfors:

J. C. Frencknell & Son, 1865.

MIKKOLA, Jooseppi J. *Kansallinen liike Böömissä*. Helsinki: Kansanvalistusseura, 1903.

Časopis Musea království Českého. 1862, 36 (3, 4). Příspěvky k polyglottě rukopisu Královédvorského a Zelenohorského I., Dra. Karla Collana, Ukázky překladu švédského. S. 275–283, 312–313.

Helsingfors Morgonblad. 1843, 86. Königinhofer-Handschriften. S. 3.

Mehiläinen. 1862, 8–11. A. O., Pyömiläisten kieli ja kirjallisuus I–IV. S. 173–178, 197–200, 221–226, 245–250.

Divoké kachny (Inspirace severskou literaturou v díle českých spisovatelek konce 19. a počátku 20. století)

21

doc. Mgr. Libuše Heczková, Ph.D.

Modernizační procesy a zároveň strach z nich mají svoji výraznou podobu v proměnách jak figurativní reprezentace ženy, tak v proměnách jejího skutečného společenského postavení. V obojím aspektu severská literatura zásadně intervenovala i do české kultury.

KADEČKOVÁ, Helena. Skandinávský fin de siècle z českého pohledu. In: *Moderní revue 1894–1925*. Praha: Torst, 1995. S. 112–129.

NORSENG, Mary Kay. *Dagny Juel Przybyszewska, the Woman and the Myth*. Seattle: University Washington Press, 1991.

HÄFNER, Gabriela. *Ellen Key und das kulturelle Selbstverständnis Schwedens zwischen Tradition und Moderne*. Berlin: Humboldt-Univ., 1998.

Řeč severu. *Slovo a smysl*. 2007, 7 [online]. Dostupné z: <http://slovoasmysl.ff.cuni.cz/taxonomy/term/172>

PROGRAM

- 10.00-10.15 **Slavnostní zahájení konference severskými velvyslanci:**
J. E. Christian Hoppe, velvyslanec Dánska;
J. E. Helena Tuuri, velvyslankyně Finska;
J. E. Siri Ellen Sletner, velvyslankyně Norska;
J. E. Viktoria Li, velvyslankyně Švédska
- 10.15-10.30 **Introduction: A Minihistory of the Czech Reception of Nordic Literature**
prof. Mgr. Martin Humpál, Ph.D.
- 10.30-10.45 **Přítel, či nepřítel? Český překlad a recepcce švédské literatury v letech 1948–1989**
Mgr. Marie Voslářová
- 10.45-11.00 **Finskošvédská literatura v českých překladech**
Mgr. Jan Dlask, Ph.D.
- 11.00-11.15 **Recepcce “arktické” (zejména grónské) literatury a literatury o Arktidě v českých zemích**
PhDr. Ing. Zdeněk Lyčka
- 11.15-11.30 DISKUSE: M. Voslářová, J. Dlask, Z. Lyčka
- 11.30-11.45 **Pozdní život staroseverské bohyně mládí**
PhDr. Jiří Starý, Ph.D.
- 11.45-12.00 **Hegerův překlad staroislandských ság**
Mgr. David Šimeček
- 12.00-12.15 **Staroseverská a islandská vlastní jména v českých překladech**
Mgr. Marie Novotná
- 12.15-12.30 DISKUSE: J. Starý, D. Šimeček, M. Novotná
- 12.30-13.15 *přestávka na oběd*
- 13.15-13.30 **Milada Blekastad. Slovníkové heslo**
Mgr. Karolína Stehlíková, Ph.D.
- 13.30-13.45 **Literární recepcce díla Karla Čapka ve Švédsku**
Terezie Dynybylová, B.A.
- 13.45-14.00 **Udělení Nobelovy ceny Jaroslavu Seifertovi**
Mgr. Miloslava Slavičková, FD
- 14.00-14.15 DISKUSE: K. Stehlíková, T. Dynybylová, M. Slavičková

- 14.15-14.30 **České prozaické adaptace kalevalských mýtů
v první polovině 20. století**
Mgr. Michal Švec
- 14.30-14.45 **České překlady H. Ch. Andersena v období 1948–1989**
Mgr. Anna Koláčková
- 14.45-15.00 **Czech comics in Norway and Norwegian comics
in the Czech Republic**
Kristian Hellesund
- 15.00-15.15 DISKUSE: M. Švec, A. Koláčková, K. Hellesund
- 15.15-15.35 *přestávka na kávu*
- 15.35-15.50 **Quasifinská literatura v Čechách**
Mgr. Michal Kovář, Ph.D.
- 15.50-16.05 **Lustig a ti druzí - identita postav
v Saarikoskiho próze Aika Prahassa**
Mgr. Lenka Fárová, Ph.D.
- 16.05-16.20 **Škodovky, zetory a sauna: Obraz Finska v textech Jaroslava Rudiše**
Mgr. Ema Stašová
- 16.20-16.35 DISKUSE: M. Kovář, L. Fárová, E. Stašová
- 16.35-16.50 **Moravský historik Beda Dudík
a jeho deník ze Švédska z roku 1851**
doc. PhDr. Zdeněk Hojda, CSc.
- 16.50-17.05 **Rukopisy královédvorský a zelenohorský
a jejich vnímání ve Finsku v průběhu 19. a počátku 20. století**
Mgr. Tomáš Masař, Ph.D.
- 17.05-17.20 **Divoké kachny (Inspirace severskou literaturou v díle
českých spisovatelek konce 19. a počátku 20. století)**
doc. Mgr. Libuše Heczková, Ph.D.
- 17.20-17.35 DISKUSE: Z. Hojda, T. Masař, L. Heczková
- 17.35-17.40 **Zakončení konference**

Skandinávský dům, z. s., působí jako kulturně vzdělávací centrum, jehož hlavním cílem je prezentace kultury zemí evropského Severu (Dánsko, Estonsko, Finsko, Island, Litva, Lotyšsko, Norsko, Švédsko) v České republice. Za tímto účelem pořádá rozmanité kulturní akce (přednášky, literární besedy, filmová promítání, výstavy, hudební akce), provozuje informační webové stránky a knihovnu severské literatury.

Kampaň #ReadNordic uspořádala velvyslanectví Dánska, Finska, Norska a Švédska v Praze a koordinoval Skandinávský dům. Jejím hlavním cílem bylo prezentovat současnou severskou literaturu české veřejnosti prostřednictvím kulturních akcí, sociálních sítí, čtenářské výzvy a dalších aktivit. Kampaň vyvrcholila v květnu 2016, kdy byly severské země čestným hostem mezinárodního veletrhu Svět knihy Praha 2016.

SKANDINÁVSKÝ DŮM
www.skandinavskydum.cz

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

#READNORDIC

Konference Česko-severské literární vztahy se koná za podpory:

EMBASSY OF DENMARK

MINISTERSTVO
KULTURY

NORWEGIAN EMBASSY

EMBASSY OF FINLAND

EMBASSY OF SWEDEN